

Kitüntetések

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa dr. Trautmann Rezső nyugalmazott miniszternek, az Elnöki Tanács helyettes elnökének kiemelkedő közéleti tevékenysége elismeréseként, 75. születésnapja alkalmából a Magyar Népköztársaság Babérkoszorúval ékesített Zászlórendje kitüntetését adományozta.

A kitüntetés Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke pénteken adta át. Jelen volt Németh Károly, az MSZMP Központi Bizottságának titkára és Katona Imre, az Elnöki Tanács titkára.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Szalai Sándor állami díjas akadémikusnak, az MTA Kutatásszervezési Intézete tudományos tanácsadójának több évtizedes, kiemelkedő tudományos és tudományosvezetői munkássága elismeréseként, 70. születésnapja, valamint nyugalomba vonulása alkalmából a Magyar Népköztársaság Babérkoszorúval ékesített Zászlórendje kitüntetését adományozta.

A kitüntetés Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke pénteken adta át. Jelen volt Kornidesz Mihály, az MSZMP Központi Bizottságának osztályvezetője és Szentágothai János, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke.

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Sebes Sándornak, a belkereskedelmi miniszter nyugalmazott első helyettesének, az MSZMP Központi Ellenőrző Bizottsága tagjának a magyar és a nemzetközi munkásmozgásban kifejtett kimagasló tevékenysége elismeréseként, 80. születésnapja alkalmából a Magyar Népköztársaság rubinokkal ékesített Zászlórendje kitüntetését adományozta.

A kitüntetés Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke pénteken adta át. Jelen volt Németh Károly, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, Gyenes András, a KB elnöke és Somogyi Imre, a KEB titkára. (MTI)

Dr. Borics Gyula látogatása Szegeden

Dr. Borics Gyula igazságügyi minisztériumj államtitkár tegnap, pénteken Szegedre látogatott. Délelőtt a megyei pártbizottságon találkozott dr. Komócsin Mihálylyal, az MSZMP KB tagjával, a Csongrád megyei pártbizottság első titkárával, s aktuális igazságügyi kérdéseket beszéltek meg.

Délután az államtitkár a Szegedi Megyei Bíróság épületében a megyei bíróság vezetőivel, bíráival folytatott eszmecsere, majd a megyei bíróság állami, párt- és szak szervezeti vezetőinek jelenlétében, bensőséges hangulatú összejövetelen köszöntötte 50. születésnapja alkalmából dr. Mathiász Tivadart, megyei bírósági elnökhelyettest, bírósági főtanácsost.

A háttér piaca, a piac háttéré

Mikor a hazai termékek versenyképességéről, illetve az e téren tapasztalható hiányosságokról esik szó, akkor a szakemberek általában a fejletlen háttérpiacot is megemlítik az okok között. Tény, hogy a háttérpiac elmarad a késztermékgyártás színvonalától mögött, a beszállító vállalatok pontatlanul dolgoznak, erősen kifogásolható az általuk készített alkatrészek minősége, esetenként aránytalanul magas áron értékesítik. Mindez olyan ballaszt a késztermékgyártók számára, amely nagyban megnehezíti a rugalmas termékváltást, a folyamatos műszaki fejlesztést, a termékek korszerűsítését, a gyors piaci reagálást.

A kialakult helyzet elsősorban a korábbi iparfejlesztési gyakorlatl, s az akkori szemlélet ma még sok helyen fellelhető megnyilvánulásaival magyarázható. A késztermékgyártó iparfejlesztés következménye, hogy a hazai vállalatok jelentős mennyiségben exportálnak különböző késztermékeket, de például a tőkés országokba irányuló magyar kivitel alkatrészhiánya nem haladja meg a 14 százalékot. Ugyanakkor teljesen más arányok jellemzőek a tőkés géphezatalban, ahol az alkatrészimport eléri az 50 százalékot. Mindez szemléletesen jelzi azt a feszültséget, amely a hazai háttérpiac felkészültsége és a késztermékgyártók igénye között fennáll, s amelynek feloldására ma még elsősorban a külkereskedelmi vállalkozók, természetesen a maga eszközeivel. Ennek azonban az a következménye, hogy évről évre több olyan alkatrész, részegységet vásárolunk külföldről, amelyek gyártását a hazai vállalatoknál is meg lehetne vezetni. Ráadásul a termék szerkezet-váltás gyorsítása, az új gyártmányok kifejlesztése még inkább bővíti az alkatrészimportot. A súlyos pénzeket rekonstruált bűtoriparnak jelenleg többek között vereteket, előfóliákat, felületkezelő anyagokat és sok más egyéb kell importálnia. A rekonstruált ruházati iparnak nagyrészt konvertibilis valutáért kell megvásárolnia olykor egészen egyszerű kellekeket.

Az idén nyáron a szegedi ipari tudományos konferencián többek között beszámoltak arról, hogy 1980-ban körülbelül tízmillió dollár értékben importáltak készizérszámokat, amelyek jelentős része különösebb anyagi és szellemi ráfordítás nélkül itthon is gyártható lenne. Egy másik példát az öntészet területéről. Kiszámították, hogy egyévi kétezer tonna kapacitású precíziós öntőde körülbelül 500 forgácsoló szerszámot képes helyettesíteni. Mégpedig, egyharmadnyi létszámmal, és a korántsem lebecsülendő forgácsolási veszteség nélkül. Az öntőde így a kovácsolt „előregyártmányok” szintén a régebbi gondok közé tartoznak, noha, az országban összesen mintegy 200 öntőde van, amelyek kapacitása elegendő lenne az igények kielégítéséhez. Az üzemek többségében azonban csak egy műszakban termelnek, elsősorban munkaerőgondok miatt. A hiányt fokozza az öntvények nem megfelelő minősége is, hiszen a jelentős mennyiségű selejt csökkenti a kapacitások kihasználását.

Természetesen nemcsak és nem elsősorban új öntőde építése terén keresendő a megoldás. Sokkal inkább a meglévő kapacitások hasznosításában, a háttérpiaci szakosodásban, a háttérpiac és a felhasználók közötti jobb együttműködésben, a különböző vállalkozási formák és különböző méretű vállalatok kooperációjában, illetve a nemzetközi munkamegosztásban keresendő. A késztermékgyártók jövője szorosan függ a háttérpiacotól, de ugyanez a meghatározottság fordítva is igaz. A háttérpiac teljesítményével kapcsolatos gondok egyik alapvető oka természetesen gazdasági túlzottan szerteágazó, szétaprózott termékszerkezete. A sokféle gyártmány ugyanis még többféle szerkezet, alkatrész felhasználását teszi szükségessé. A háttérpiac fejlesztése így elsősorban a gazdasági szerkezet korszerűsítésével párhuzamosan képzelhető el. Ebben az esetben sem célszerű önellátásra törekedni, elsősorban csak a hazai igényeket kielégíteni. Erőforrásainkat az adottságoknak megfelelő termékcsoportban a gazdaságos gyártásra, a magasabb színvonal elérésére kell összpontosítani. Ebben az esetben a belföldi ellátás javítása mellett lényegesen növelhető a háttérpiaci termékek exportja, már

csak azért is, mert külföldön sokszor gazdaságosabban lehet alkatrészeket, részegységeket értékesíteni, mint késztermékeket.

A háttérpiac fejlesztése során meglehetősen sok a megoldandó feladat. A termelési profilok tisztítására, háttérpiaci termékszerkezet-váltásra, s elsősorban a már meglévő kapacitások eddiginél jobb kihasználására van szükség. Ez utóbbira számtalan lehetőség kínálkozik. Akadt már példa arra, hogy egy-egy alkatrész-elem továbbfejlesztésére, gyártására több vállalat összefogott és közös üzemet hoztak létre. Emellett nagy tartalékot jelentenek az ipari és mezőgazdasági szövetkezetek, valamint a különböző kisvállalkozási formák is. A nagyvállalatok és a kisüzemek közötti kapcsolatrendszer szorosabbra fűzése is jó eredményekkel kecsegtet. Az állami vállalatok a termelési rendszer gazdaszerépét vállalva maguk köré gyűjtethetnek kisebb szövetkezeteket és más gazdálkodó egységeket. Adott esetben szükség lehet arra is, hogy gépek, technológia átadásával segítsék a gyártási feltételek korszerűsítését, maguk is részt vállalva abban, hogy az alkatrészgyártók tevékenysége megfelelően a késztermékgyártók igényeinek.

Mindehhez azonban tovább kell erősödnie a termékgyártás árutermelés-jellegének. Ez teremtheti meg az alkatrészgyártók és a felhasználók közös érdekességét, ami nélkül lényeges előrelépés aligha várható. S bár nem szabad túlértékelni a mostanában újonnan létrejött kisvállalkozásokat, kétségtelen, hogy ebből a szempontból is hasznosak: növelik a piaci kínálatot.

Pichler Ferenc

Százéves a Kender-juta és Politextil Vállalat

Alapításának 100. évfordulóját ünnepli a Kender-juta és Politextil Vállalat. A jubileumi gyűlést levezényelték Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára és Lázár György, a Minisztertanács elnöke.

A centenáriumi alkalmából az anyalföldi gyár nagycsarnokában pénteken munkásságukért tartottak, amelyen részt vett Méhes Lajos, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, ipari miniszter, valamint a párt-, állami és társadalmi szervek képviselői.

A mintegy 1500 dolgozót foglalkoztató vállalat egy százados fejlődéséről, eredményeiről Huszák Vilmos vezérigazgató szólt, megemlékezett a nehéz, válságos időszakokban is helytálló textil munkások — főként nők — áldozatos munkájáról, hűségéről a gyárhoz, a szakmához.

A jubileum alkalmából munkájuk elismeréseként az Elnöki Tanács a Munka Erdemrend arany fokozatát adományozta Barta Eleknek, a Kender-juta és Politextil Vállalat pártbizottságának vezetőjének. A Munka Erdemrend ezüst fokozatát pedig Szabó Imre lakatosnak. Kilenc dolgozó kiváló munkáért kitüntetésben részesült. A Minisztertanács jubileumi oklevelet adományozott a vállalatnak. A kitüntetéseket Méhes Lajos adta át.

A Kender-juta és Politextil Vállalat anyalföldi és Szabolcs megyei nagyhalászi gyára évente 15 millió négyzetméter polipropilén és polietilén alapanyagú szövetet, 40 millió korszerű, szelepes záró megoldással készülő zsákokat és mintegy 2000 tonna zsinort, kötözőanyagot állít elő. A hagyományos kenderjuta feldolgozásáról 1980-ban tértek át teljes körűen a vegyi szájak alkalmazására. A termék szerkezet átalakítását az a több mint 10 évvel ezelőtt megkezdett fejlesztés tette lehetővé, amit a jutatermékek gazdaságtalanná vált gyártásának megszüntetése kényszerített ki. Új gépeket vásároltak, s ekkor hozták létre a vidéki gyáregységet, ahol ma már korszerű, mintegy 8 ezer négyzetméteres üzemcsarnokban magas műszaki színvonalon folyik a termelés. A Kender-juta és Politextil Vállalat termelésének 50 százaléka ugyanis nem rubelbeosztású piacokra kerül, az export gazdaságosságát nagymértékben befolyásolja, hogy gyártásukhoz teljes egészében hazai alapanyagot használnak fel.

got állít elő. A hagyományos kenderjuta feldolgozásáról 1980-ban tértek át teljes körűen a vegyi szájak alkalmazására. A termék szerkezet átalakítását az a több mint 10 évvel ezelőtt megkezdett fejlesztés tette lehetővé, amit a jutatermékek gazdaságtalanná vált gyártásának megszüntetése kényszerített ki. Új gépeket vásároltak, s ekkor hozták létre a vidéki gyáregységet, ahol ma már korszerű, mintegy 8 ezer négyzetméteres üzemcsarnokban magas műszaki színvonalon folyik a termelés. A Kender-juta és Politextil Vállalat termelésének 50 százaléka ugyanis nem rubelbeosztású piacokra kerül, az export gazdaságosságát nagymértékben befolyásolja, hogy gyártásukhoz teljes egészében hazai alapanyagot használnak fel.

Romkert az óvodában

A felsővárosi óvodában 210 bontakozó emberi értelem felett és érdekében bámbáskodnak az óvónők. Azok, kiknek hivatása a legszebb, legfelelősségteljesebb. A tudás, az erkölcsi norma azon alapjait rakják itt le a kicsiny fejekbe, melyekre később az iskola, a család és a társadalom épít. Megtanulják a fegyelmet, a közösségben való viselkedés alapszabályait, az egymáshoz való alkalmazkodást, a munka szeretetét. És néhány — magát vagányának tartó — ifjú titántól a pusztítás, az értelmetlen rombolás ördögi mélyétől is kótyvolthatnak a most még mindent szívó gyermeklelkük.

A Gyik utcai óvoda kerítése jelképes, bárki könnyűszerrel átléphet rajta, hiszen nem „határvédelmi céllal” szolgál. Csupán figyelmeztet arra, hogy a kerítésen belül egy másik világ kezdődik a szó átvitt és betű szerinti értelmében is. Itt tanulják meg a csöpp-ségek, hogy magból virág, zöltség vagy napraforgó lesz, de csak akkor, ha azt naponta kapják, öntözik, egyszerűen értelmesebb és céltudatos emberi tevékenység révén. Egyszerűbben fogalmazva: itt döbbennek rá, hogy bármily jó földbe vetett mag is csak farsádságos emberi munka révén hoz termést.

Azaz csak hozna, mert szombat-vasárnap az óvoda

zajos terméi csendesek. A kert azonban kevésbé! A környék tizenéves és multitűnédzser titánjai tozódóznak itt kedvükre. Herkulések tépik ki a földből a még bimbózó virágokat, tulipán-csatakat vívnak itt Dávidok és Góliátok, Sámsonok és Deilillák. A baj csak annyi, hogy a vesztések minden esetben azok a csöpp-ségek, akik hétfőn rémülten és értetlenül szemlélik egyhetes munkájuk romjait, a szerte-szét dobált virágokat, a letaposott ágyásokat, földből kiszedett és az óvoda ajtaja elé hajigált virághagymakapucokat.

A sírva elszepegett miért-kerítést mit mondhatnának az óvónők? Kezdi újra a kapálást, az ültetést, a kicsik bizakodva és büszkén újságolják otthon: — Hétfőn már kinyírták a tulipánom! A jövő hétfő azonban olyan, mint az előző. Legfeljebb abban különbözik attól, hogy most már az óvodai medence is tele lett engedve, tartalmának egy része a csap, másik része az ifjú titánok szervezetének jóvoltából került a medencébe. Röhhögő tizenévesek játszanak a medence szélén: „Kie-hord messzebbre” elnevezésű akármít. Az óvoda kertjében vadkempingező felnőttek elnéző mosolytól kísérve. Mert, hogyan utasíthatná rendre az a felnőtt fiatal vandáljainkat, aki együtt mászik át velük az óvoda kerítésén, vállvetve

tépi-szedi velük a virágokat?! Azt már csupán a rend kedvéért említem meg, hogy a medence előírászerű fertőtlenítése és újratöltése hatezer forintjába kerül az óvodának, s ezen kerestül a városnak is. Mit szólnának ifjabb vandáljaink szülei, ha az óvoda benyújtana nekik a számlát?! Talán akkor, de csakis akkor felelősségre vonnák a dédelgetett csemetéjüket...?!

Rendet kellene teremteni a Gyik utcai óvoda körül.

Minden közösség, minden időben összefogott az értelmetlenül pusztított, rombolók ellen. Miért lenne 1982 őszén és a Gyik utca kivétel ez alól?

Balogh József

Előrejelzés — számítógéppel

Biztonságosabbá válik a meteorológiai előrejelzés annak a nagy számítógépnek az alkalmazásával, amelynek beállítására megindultak az előkészületek a lőrinci központi meteorológiai előrejelző intézetnél. A jelenleg még 3-4 órát igénybe vevő adatfeldolgozás ideje a komputerrel alig 30 percre csökken, ily módon gyorsabbá, megbízhatóbbá válik a különböző prognózisok készítése.

A műholdak adatainak kiértékeléséhez is segítséget nyújt majd a nagy számítógép. Az adatok gyors értékelésével a többi között szinte percnyi pontossággal előre meghatározhatják a balatoni vihar kialakulásának időpontját.

A számítógépet előreláthatóan a Szovjetuniótól vásárolják meg, s várhatóan 1984-ben kezdi meg a működést.

Már húszezer tagja van az iskolaszövetkezeteknek

Az iskolaszövetkezetek hasznosan szolgálják a diákok önállóságra, felelősségre nevelését, a közzgazdasági gondolkodás kialakulását — alapították meg pénteken a SZÖVOSZ-ban megrendezett III. országos iskolaszövetkezeti tanácskozáson, ahol az eddigi eredményeket és a fejlesztés lehetőségeit vitatták meg. Mint elmondták, jelenleg 200 iskolaszövetkezet működik mintegy húsz-ezer taglétszámmal. Elsősorban kereskedelmi jellegű tennivalókra rendezkedtek be; iskolás gyerekek szövetkezeti kollektíváj vezetik a diákbüfét, szétosztják az iskolatejet, megszervezik a tanszerellátást. Mind gyakorlatban vállalkoznak mezőgazdasági tevékenységre is; kertészkednek, nyulat, galambot tartanak.

A diákszövetkezet tevékenysége gazdaságilag is hasznos. Evente megközelítően 30 millió forintot forgalmazznak, s tiszta nyereségük eléri az egymillió forintot. Bevételeiket rendszerint kirándulásra, sportcélokra

használgatják fel, s zsebpénzre is futja belőle.

Sok helyen azonban még nem élnek az iskolaszövetkezetek lehetőségeivel, gyakran azért, mert a pedagógusok idegenkednek a szervezett működésével járó több-leterőfősítésekkel. Am az u gyakori, hogy az áfész-ek diákszövetkezetek megalakításával járó kezdeti támogatást a későbbiek során megszüntetik, nem fordítanak kellő gondot a folyamatos segítségre, s emiatt néhol elsorvad a jó kezdeményezés. Eppen ezeknek az akadályoknak az elhárítására a SZÖVOSZ útmutatót adott közre a legjobb módszerek elterjesztésére, és pályázatot írt ki a legeredményesebben működő közösségek jutalmazására. Az értekezleten egyebek között felhívták a figyelmet arra, hogy a pedagógusokat anyagilag is érdekeltté kellene tenni a diákszövetkezetek szervezésében, fenntartásában, mint ahogy azt számos helyen már sikerrel teszik meg. (MTI)

Műanyag vízvezeték

A fémnél tartósabb, könnyebben szerelhető műanyag csőrendszerből az eddigieknél jóval többet akar felhasználni az építőipar az új lakások vízellátására. Ennek a többletnek a biztosítására a Hungaria Műanyagfeldolgozó Vállalat szerződést kötött az Április 4. Gépipari Művek nagyka-

nizsai gépgyárával. A Nagy-nyebben szerelhető műanyag csőrendszerből az eddigieknél jóval többet akar felhasználni az építőipar az új lakások vízellátására. Ennek a többletnek a biztosítására a Hungaria Műanyagfeldolgozó Vállalat szerződést kötött az Április 4. Gépipari Művek nagyka-